246_247_Sinhala 04-11-2004 13:40 Pagina 246

Summaries in Sinhala
Intervention 2004, Volume 2, Number 3, Page 246 - 247

Summaries in Sinhala

නේපාලයේ ප්‍රතිකාර පද්ධති තුළ මනෝසමාජ උපදේශයන් ඒකාබද්ධ කිරීම

බටහිර නොවන නොයෙකුත් රටවල මෙන් ම නේපාලය තුල ද මනෝ සමාජ ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රතිකාර කිරීමේ පද්ධතිය සමග ව්‍යුහීය වශයෙන් ඒකාබද්ධ කර නැත. නේපාලයේ උපදේශන පද්ධතියේ තාමත් පවතින අඩුපාඩුවක් ලෙස පවතින්නේ අධීක්ෂණ පද්ධතීන්, උපදේශනය වර්ධනය කිරීම, සහ ප්‍රජාව තුළ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඵලදායී මූලෝපායයන් ය.

ප්‍රධාන වචන: උපදේශනය, මනෝසමාජ ක්‍රියාමාර්ග පුහුණු කිරීම

සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වය කථන නාට්‍යය. මනෝ-සමාජීය ක්‍රියාකාරීන් සඳහා දක්ෂකම්

මෙම ලිපිය කථන නාට්‍යය (narrative theatre) පොදුවේ උපයෝගී කර ගන්නා අන්දම හා උදව්කරුවන්ට අවශ්‍ය වන දක්ෂකම් විස්තර කරයි. සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා කථන නාට්‍යය දිගු කාලීන ලෙස යොදා ගැනීමේ සන්දර්භය විස්තර කෙරී ඇත. කථා කීමේ නාට්‍ය කලාව ක්‍රියාකාරීත්වයක් හෝ සිද්ධියක් ලෙස කෙටිකාලීන වශයෙන් යොදා ගැනීමට අවධාරණය දී එය සවිස්තර ව ඉදිරිපත් කර ඇත. කළමනාකරණය හා ක්ෂේත්‍රමය පුහුණුවීම් සම්බන්ධයෙන් ව්‍යුහාත්මක සහායේ ඇති වැදගත්කම ඉස්මතු කර පෙන්වා ඇත. ප්‍රායෝගිකව යෙදවීම ක්ෂේත්‍රයෙන් උදාහරණයක් මගින් පෙන්වා දී ඇත.

ප්‍රධාන වචන : කථන නාට්‍යය, සාමූහික චර්යා පරිවර්තනය, ප්‍රජා සැලසුම් සමාජ ක්‍රියාකාරිත්වය, මනෝසමාජ මූලෝපායයන්.

ක්ෂතියට ලක් වූ සරණාගතයින් අතර දෙමව්පිය-දරු සම්බන්ධතාවන් වල සැබෑ වර්ධනයන් ඇති කිරීම

ක්ෂතියට (trauma) ලක් වූ සරණාගතයින් නව රටකට පැමිණෙන්නේ අධික මහන්සියකින් හා කඩාවැටුනු හා අවුල් වියවුල් වු මනසින් ද යුතුව ය. එපමණක් නොව, ක්ෂතිමය වශයෙන් පුරවැසිකම ලබා ගැනීම, නව භාෂාවක් දැන ගැනීම සහ නව සංස්කෘතියක ස්වභාවය වටහා ගැනීම, නිවාස, හා රැකියා ආදිය සොයා ගැනීම ආදී බොහෝ නව අභියෝගවලට මුහුණ දීමට සිදු වේ. මේ බර වලට අමතරව තමන් මෙන් ම මුල් උදුරනු ලැබුවාවූත් මානසිකව අවුල් වූ ඇත්තාවූත් තම දරුවන්ට සහනයක් දීමට අවස්ථාවක් නැත.

මෙම ලිපිය, තම දරුවන්ට භාවිකව සහාය දීමට නොහැකි තත්ත්වයක සිටින්නා වූ දෙමව්පියන්ට අනවශ්‍ය බර පටවන්නේ නැතිව, දෙමව්පිය-දරු අන්තර් ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ලෙහෙසියෙන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකිවූත් වියදම් අධික නොවූත් මැදිහත්වීම් කිහිපයක් විස්තර කරයි. මෙම ක්‍රියාකාරකම්, සාධනීය දෙමව්පිය-ළමා අන්තර් සම්බන්ධතා වර්ධනය කිරීම සඳහාත් තම වයසට සුදුසු හැකියාවන් සහ සබඳතා ඇතිකර ගැනීම සඳහාත් සෙල්ලම් බඩු හා සැපයුම් හිමි යුද කලාපවල ද සරණාගත කවුරු තුල ද ක්‍රියාත්මක කළ හැකිය.

ප්‍රධාන වචන: ළමා වර්ධනය, දෙමව්පිය-ළමා සම්බන්ධතාවය, ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් සරණාගතයෝ, ක්ෂතිය.

246_247_Sinhala 04-11-2004 13:40 Pagina 247

සරණාගත අර්බුදය තුල මනෝ සමාජ මැදිහත්වීම සඳහා නීති පද්ධතියක්: රුවන්ඩාවේ සරණාගත කඳවුරුවල මුල් කාලීන අත්දැකීම්

මෙම ලිපිය, අඩු ආදායම් සහිත රටවල කඳවුරුවල සිටිනා සරණාගතයින්ගේ මනෝ සමාජ මැදිහත්වීම්ලට යොදා ගතහැකි ක්‍රියාත්මක මොඩලයක් සඳහා සංකල්පික රාමුවක් සහ ක්‍රියාකාරීත්වයක් විස්තර කරයි. මෙම මැදිහත්වීමේ මූලික අරමුණ වනුයේ මනෝ සමාජ ගැටළු ඇති පුද්ගලයින් සමාජයට යලි ඒකාබද්ධ කිරීම යි. මෙම මොඩලයට 1994 දී රුවන්ඩාවේ ජනඝාතනයේ මරණින් බේරුනු අයගේ කඳවුරුවල කල නියාමක ක්‍රියාමාර්ගවලට යොදවන ලද එම කඳවුරුවල පැවති අනාරක්ෂිත තත්ත්වය ද එයින් පැන නැගුනු අවිශ්වාසය පිළිබඳ වාතාවරණය ද සමාජ සේවාවන්හි ඌනතාවය ද බෙහෙවින් බල පෑවේය. මනෝ-අධ්‍යාපන ද්‍රව්‍ය වර්ධනය කිරීමට බලාපොරොත්තු වූවාට වඩා කාලයක් ගත විය. මනෝ සමාජ සංකල්පයන්ගෙන් පුහුණුවීමට වෛද්‍ය සේවක මණ්ඩලය සෑම විටම කැමැත්තෙන් නො සිටියහ. ක්‍රියාමාර්ගය ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් පෙන්නුම් කෙරුනේ පැහැදිලිව නිර්වචනය කැරුණු ඉලක්ක කණ්ඩායමක් ද උදව් සැපයීමේ පොරොන්දුවක් ද පැහැදිලි ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් ද අඩංගු වූ සැලසුම්වල අවශ්‍යතාවය යි.

ප්‍රධාන වචන: සරණාගතයන්, මනෝ-සමාජීය, මානසික සෞඛ්‍යය, මිනිස් සංහාරය, රුවන්ඩාව.

සොල්දාවන් යලි ඒකාබද්ධ කිරීම: අස්ථානගත වූ කොටස

මෙම ලිපිය පදනම් වන්නේ දකුණු අප්‍රිකාවේ ජොහැන්ස්බග් නුවර "ප්‍රචණ්ඩත්වය හා යලි සමගිවීම අධ්‍යයන කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය" මගින් පවත්වාගෙන යන ක්ෂේත්‍ර සායන මධ්‍යස්ථානයේ ආධාරක කණ්ඩායමක් කල සොයා ගැනීම් මතය. එය තුන්මසක කාලයක් තුල දී මනෝසමාජ මැදිහත්වීම් සහිත වෘත්තීය පුහුණු පාඨමාලාවක් විය. මනෝසමාජ මැදිහත්වීම්ලට සතිපතා පැවැත්වුනු මනෝ-අධ්‍යාපනික ක්‍රියාමාර්ගයක් සහ සතිපතා දෙපැයක් තිස්සේ පැවැත්වුනු කණ්ඩායමික මැදිහත්වීමක් අඩංගු විය.

මෙම ලිපිය මෙම මැදිහත්වීම් ප්‍රතිපල සොල්දාදුවන්ට ලබා නොදීමේ ආදීනව සාකච්ඡා කළේ ය. ඒ සමග ම එය පෙන්වා දෙන්නක් නම් සහාය කණ්ඩායම් වලින් මතු වූ මූලික තේමාවන් පෙන්නුම් කරන්නේ හිටපු සටකරුවන් අත්දකින දුක්වේදනා බොහොමයකටම හේතුව යුද්ධ ස්මරණයන් සමග ජීවත්වීම නොව ඔවුන්ටත් ඔවුන්ගේ පවුල්වලට හා ප්‍රජාවන්ටත් මානසික ප්‍රතිකාරමය පහසුකම් හිගවීම බව යි. අවසාන වශයෙන්, මෙම ප්‍රශ්නය විසඳීම සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී.

ප්‍රධාන වචන: සේවා මුක්ත භටයෝ, සමාජ දුක්වේදනා, මානසික දුක් වේදනා, ප්‍රජා උදව්, සායනමය උදව්.

ක්ෂතියට පත් වූ තරුණ සරණාගතයින් සඳහා සායන පුහුණු පාඨමාලාවක්

මෙම ලිපිය ක්ෂතියට (trauma) පත් වූ තරුණ සරණාගතයින්ට සුදුසු වුත් නපුරු සිහින දැකීමේ ගැටළු වලට මුහුණ දීමේ එල්ලය සහිත වූත් සායන පුහුණු පාඨමාලාවක් ඉදිරිපත් කරයි. පුහුණුව, මෙම සරණාගතයින්ගේ අසනීප සහ රෝග ලක්ෂණ වලට සාජුව සම්බන්ධ වෙයි. සමහර විට, පුහුණු කාලය, සායනය සඳහා ආරම්භක අවස්ථාවක් වෙයි. එවැනි අවස්ථාවක ක්ෂතිමය අත්දැකීම් සාකච්ඡා කෙරෙයි.

ප්‍රධාන වචන : තරුණයෝ, වැඩිහිටියන් සමග නොසිටින බාල වයස් කරුවෝ, පීටීඇස්ඩී